

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE BORGGRAVEVIJVERSSTRAAT 9 TE HASSELT (PROV. LIMBURG)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 1070

Rapport opgemaakt door: Evelien Dirix

Mevrouwhofstraat 1a
3511 Hasselt

oktober 2019

Projectnummer: 26974

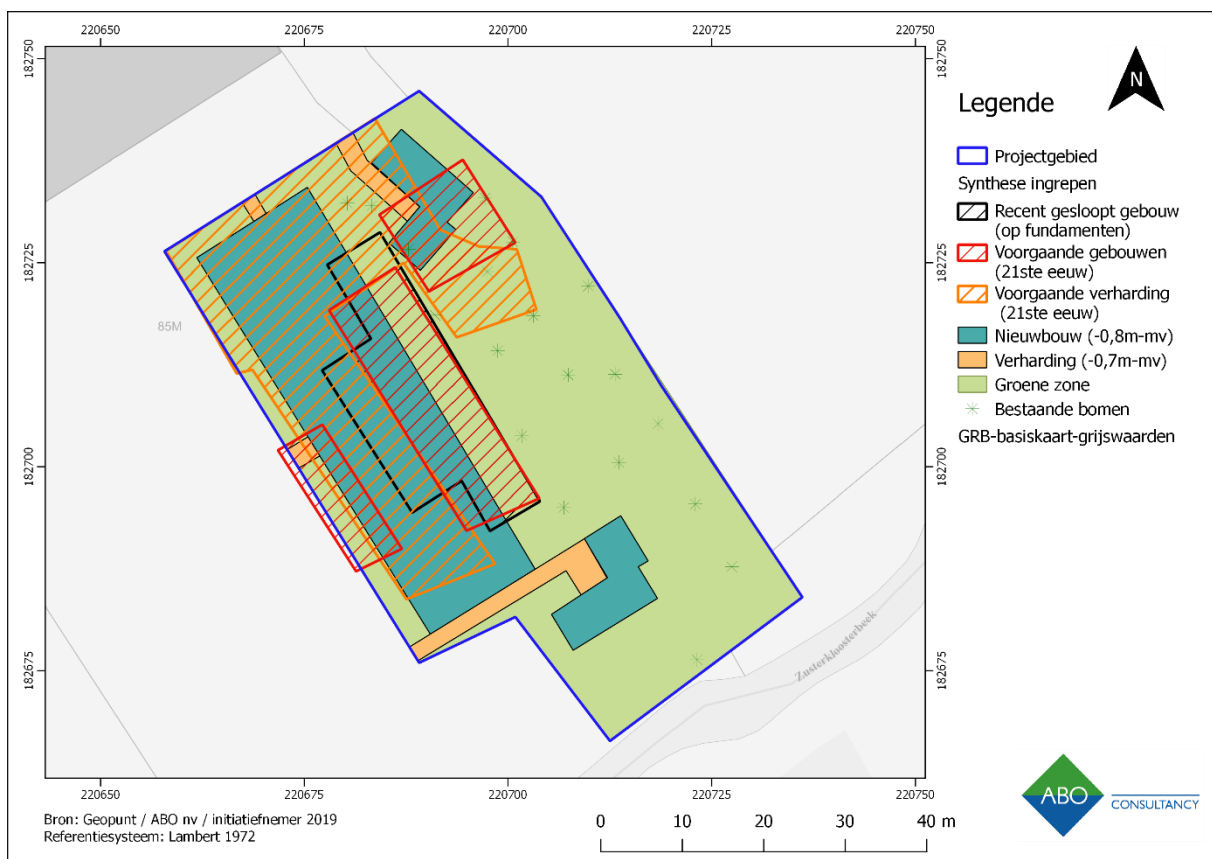
Projectcode OE: 2019I100

DEEL 1 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand naar aanleiding van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen op een schoolterrein aan de Borggravevijversstraat 9 te Hasselt, in de provincie Limburg. Het projectgebied komt omvat gedeelten van percelen 85M en 78E (Hasselt, afdeling 2, sectie B) die gelegen zijn ten noordoosten van het centrum van Hasselt, omgeven door de gehuchten Kiewit, Banneux en Bokrijk. De percelen zijn volgens het Gewestplan in 'gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut' gelegen.

In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 3.048,53m². Het terrein is centraal ingenomen door bebouwing en verharding en een aanzienlijk percentage groene zone. Op het terrein zijn tevens nutsleidingen voorzien. De recent gesloopte bebouwing was niet onderkelderd en is enkel voorzien van een nog aanwezige funderingsplaat (verstoring tot ca. 1m-mv). De initiatiefnemer plant bijkomende bebouwing, verharding en een groene zone met behoud van de bestaande bomen.

Figuur 1: Synthesplan uitgevoerde en geplande bodemingrepen. (Bron: Geopunt, 2019)

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

2.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van de landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van het archeologische potentieel ter hoogte van het projectgebied. Het projectgebied bevindt zich buiten een voorlopig of tijdelijk beschermde archeologische site, alsook buiten een vastgestelde archeologische zone aan de Borggravevijversstraat te Hasselt.

De ondergrond ter hoogte van het projectgebied wordt gekarteerd als Zeg. Dit zijn matig droge zandgronden met duidelijke humus of/en ijzer B horizont. Het is een zwakke hydromorfe humuspodzol. De profielkenmerken komen overeen met deze van Zbg m.n. het solum reikt dieper en gaat over tot een sterk geroeste C g tussen 60 en 90 cm diepte. De verkitting is het sterkst in de Bsh en de Cg. In de winter is het een zeer natte grond. De aanwezigheid van een podzol kan de bewaring betekenen van een prehistorische artefactensite. De mogelijk aanwezige B-horizont zorgt voor een goed bewaringspotentieel voor pre-Middeleeuwse sporen en vondsten.

Archeologische vondsten in de omgeving indiceren menselijke aanwezigheid vanaf de steentijd tot heden. Op het projectgebied zelf bevindt zich geen vermelding uit de Centrale Archeologische Inventaris. De meerderheid van de vondsten liggen op of net voorbij de perimeter van 1.000m rondom het projectgebied. Ten gevolge werd een perimeter van 2.000m vooropgesteld. In totaal toont de CAI slechts drie vermeldingen bestaande uit greppels en kuilen (ID 219843), naoorlogse verstoringen van WOII (ID 217797 en een toevalsvondst met recente huls en kogeltoppen (ID 211973). Zowel in centrum Hasselt (zuidwesten) als ten noordwesten van het projectgebied op de Diestiaanheuveld vermeldt de CAI steentijdmeldingen. De topografische ligging van het projectgebied is echter ongunstig. Het steentijdpotentieel mag echter niet volledig genegeerd worden. Geen enkel van de uitgevoerde archeologienota's of nota's leverden relevante informatie voor dit dossier door de beslissing van vrijgave of nog uit te voeren vooronderzoeken. Enkel ID 5169 toonde relevante vondsten maar deze zijn locatiespecifiek van aard door de ligging aan het Albertkanaal.

De Inventaris Onroerend Erfgoed toont binnen een straal van 1.000m rondom het projectgebied een zestal objecten waaronder vier langgestrekte hoeves (waarvan er twee gesloopt zijn) (ID's 18630, 18631, 22138 en 22134), een vakwerkhoeve met losse bestanddelen en omgeving (ID 3368) en de omgeving van het Kasteel van Kiewit (ID's 18374 en 134581). Ten noordoosten ligt het beschermd cultuurhistorisch landschap met onder andere het Openluchtmuseum Bokrijk. Het merendeel van de erfgoedobjecten op onderstaande kaart, zoals de 19de -eeuwse hoeve aan de Borggravevijversstraat (ID 22134), zijn echter reeds verdwenen. Uit de typologie kan wel afgeleid worden dat het gehucht voornamelijk ruraal van aard was voor de recente stedelijke annexatie met Hasselt.

Volgens het historisch kaartmateriaal en recentere topografische kaarten en luchtfoto's (tussen 1712 en 2007) was het terrein in gebruik als boomgaard (omgeven door heidegebied) tussen 1712 en de start van de schoolsite in het begin van de 20ste eeuw. Het terrein bleef steeds onbebouwd tot de eerste bouwfasen tussen rond 1970. Recente luchtfoto's (21ste eeuw) tonen op een ogenblik de aanwezigheid van drie volumes en een groter oppervlakte aan verharding dan heden het geval is. Er kan echter geen uitspraak gedaan worden over het grondgebruik vóór 1712. De huidige (Zusters)Kloosterbeek staat reeds op de cartografische bronnen van het einde van de 18de eeuw gekarteerd. Ze maakte connectie tussen de abdijhoeve (domein Bokrijk), de omliggende vijvers en de Demer.

2.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het archeologische potentieel van het projectgebied wordt als laag beschouwd vanwege de lage aantal meldingen in de CAI, de voormalige functie van het terrein als boomgaard en grasland, het feit dat het terrein pas bebouwd is vanaf de jaren 1970 en een geringe verstoring veroorzaakt werd door de (nog bestaande en reeds verdwenen) fundaties en verharding.

De werken bestaan uit de wegname van de bestaande ondergrondse constructies en de bouw van drie nieuwbouwvolumes op vloerplaat met elk een toegangspad in verharding. Het merendeel van de bestaande bomen blijven behouden. Hierdoor beperken de bodemverstoringen zich in voordien mogelijke ongerepte bodemarchief zich tot een minimum. Voor deze voorgeschreven werken is de kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering aldus klein.

Omdat nieuwe ingrepen zich in grotendeels reeds verstoorde gedeelten van het projectgebied bevinden en hier slechts beperkte bijkomende bodemingrepen zullen plaats vinden, geeft een kosten-baten analyse als resultaat dat verder archeologisch onderzoek niet aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **vrijgave van het projectgebied** voor de vooropgestelde bodemingrepen.

Vanwege de vrijgave moet er aldus geen programma van maatregelen opgesteld worden.